

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

**Lüderi Menckenii, IC. Facult. Iurid. Lipsiensis Ordinarii
Tractatio Synoptica Institutionum Iuris Iustinianearum
Theoretico-Practica**

Mencke, Lüder

Lipsiae, MDCCXXXV

VD18 11839880

Tit. XVI. De Pupillari Substitutione.

urn:nbn:de:gbv:45:1-18253

bitrabatur, efficit ea Substitutio, ut substitutus cum instituto in Partem dimidiam Hæreditatis §. 4. I. h. admittatur. §. IV. J. b. j. l. 164. §. 1. ff. d. V. S.

IV. Substitutio vulgaris *hodie* in Germania maxime in *Saxonia* non recessit ab Ufu. a. P. 3. C. El. 8.

TIT. XVI.

De Pupillari Substitutione.

Forma, effectus, origo & ratio pupillaris substitutionis.

LIBERIS suis impuberibus, quos in potestate quis habet, non solum ita, ut supra diximus, substituere potest, id est, ut, si heredes ei non extiterint, alius sit ei heres: sed eo amplius, ut, si heredes ei extiterint, & adhuc impuberes mortui fuerint, sit eis aliquis heres: veluti, si quis dicat hoc modo: *Titius filius meus heres mihi esto. Et si filius meus heres mihi non erit, sive heres erit, & prius moriatur, quam in suam tutelam venerit, id est, antequam pubes factus sit, tunc Sejus heres esto.* Quo casu, siquidem non extiterit heres filius, tunc substitutus patri fit heres: si vero extiterit heres filius, & ante pubertatem decefferit, ipsi filio fit heres substitutus. Nam *moribus* institutum est, ut, cum ejus ætatis filii sint, in qua ipsi sibi testamentum facere non possunt, parentes eis faciant.

De substitutione mente capti.

* v. L. 9. C.
de imp. &
aliis sub-
stitutis

1. Qua ratione excitati, etiam * Constitutionem posuimus in nostro Codice, qua prospectum est, ut si qui mente captos habeant filios, nepotes, vel pronepotes, cujuscumque sexus vel gradus, liceat eis, etsi puberes sint, ad exemplum pupillaris substitutionis, certas personas substituere. Sin autem resipuerint, eandem substitutionem infirmari sancimus:

mus: & hoc ad exemplum pupillaris substitutionis, quæ, postquam pupillus adoleverit, infirmatur.

Proprium pupillaris substitutionis.

2. Igitur in pupillari substitutione secundum præfatum modum ordinata, duo quodammodo sunt testamenta: alterum patris, alterum filii, tanquam si ipse filius sibi heredem instituisset: aut certe unum testamentum est duarum causarum, id est, duarum hereditatum.

Alia forma substituendi pupillariter.

3. Sin autem quis ita formidolosus sit, ut timeat, ne filius suus pupillus adhuc, ex eo, quod palam substitutum acceperit, post obitum ejus periculo insidiarum subjiceretur, vulgarem quidem substitutionem palam facere & in primis testamenti partibus ordinare debet: illam autem substitutionem, per quam, si heres extiterit pupillus, & intra pubertatem decesserit, substitutus vocatur: separatim in inferioribus partibus scribere debet, eamque partem proprio lino, propriaque cera consignare, & in priore parte testamenti cavere, ne inferiores tabulæ, vivo filio & adhuc impubere, aperiantur. Illud palam est, non ideo minus valere substitutionem impuberis filii, quod in eisdem tabulis scripta sit, quibus sibi quisque heredem instituisset, quamvis pupillo hoc periculosum sit.

Quibus substituatur.

4. Non solum autem heredibus institutis impuberibus liberis ita substituere parentes possunt, ut si heredes eis extiterint, & ante pubertatem mortui fuerint, sit eis heres is, quem ipsi voluerint: sed etiam *exhereditatis*. Itaque eo casu, si quid exhereditato pupillo ex hereditatibus, legatisve aut donationibus propinquorum atque amicorum, acquisitum fuerit, id omne ad substitutum pertinebit.

*Ex Modest.
l. 1. § 2. ff.
d. vulg. &
pup. subst.*

Quæcunque diximus de substitutione impuberum liberorum, vel heredum institutorum, vel exheredatorum, eadem etiam de posthumis intelligimus.

Pupillare testamentum sequela paterni.

Ex Ulp. l. 2. §. 1. ff. de vulg. & pupill. Subst. 5. Liberis autem suis testamentum nemo facere potest, nisi & sibi faciat: nam pupillare testamentum pars & sequela est paterni testamenti: adeo ut, si patris testamentum non valeat, nec filii quidem valebit.

Quot liberis substituatur.

Ex Florent. l. 37. ff. de V. & P. S. 6. Vel singulis autem liberis, vel ei, qui eorum novissimus impubes morietur, substitui potest. Singulis quidem, si neminem eorum intestatum decedere voluerit: novissimo, si jus legitimarum hereditatum integrum inter eos custodiri velit.

De substitutione nominatim aut generaliter facta.

Ex Caj. l. 5. ff. de V. & P. S. 7. Substituatur autem impuberi aut nominatim; veluti: *Titius heres esto*: aut generaliter; ut: *Quisquis mihi heres erit*. Quibus verbis vocantur ex substitutione, impubere mortuo filio, illi, qui & scripti sunt heredes, & extiterunt, & pro qua parte heredes facti sunt.

Quomodo substitutio pupillaris finiatur.

8. Masculo igitur usque ad quatuordecim annos substitui potest: foeminae usque ad duodecim annos. Et si hoc tempus excefferint, substitutio evanescit.

Quibusdam pupillariter non substituatur.

9. Extraneo vero, vel filio puberi heredi instituto, ita substituere nemo potest, ut si heres extiterit & intra aliquod tempus decefferit, alius ei sit heres: sed hoc solum permissum est, ut eum per fideicommissum testator obliget, alii hereditatem ejus vel totam, vel pro parte, restituere. Quod jus quale sit, suo loco trademus.

I. Sub-

I.

*S*ubstitutio pupillaris est vel vera, vel quasi s. exemplaris. *Vera* constituitur a *Patribus* l. 201. ff. d. V. S. *Liberis impuberibus* primi & ulterioris Gradus, §. 1. §. 4. §. b. & in alterius Potestatem non recasuris, l. 2. ff. d. vulg. & pup. subst. in *Casum*, si *Heredes erunt* & intra annos Pubertatis decedent; *PR.* §. b. 8. §. eod. *Eaque* Pr. I. h. est vel expressa, vel tacita. *Expressa* Verbis exprimitur, atque illa conjungi potest cum vulgari; *PR.* §. b. *Tacita* est, quæ sub expressa e. g. vulgari, applicata Filiofam. impuberi, contineri creditur. L. 4. §. 2. ff. d. tit.

II. *Substitutio quasi pupillaris s. exemplaris* est, quæ fit a *Parentibus Liberis Mente captis*, aliove Vitio, propter quod testari nequeunt, laborantibus in eum *Casum*, si *Heredes erunt*, & in eo Statu, in quo testari nequeunt, decedent. §. 1. §. b. *Leg. 9. C. d. impub. & al. subst.* Hæc ob- §. 1. I. h. tinet etiam *hodie*. *Suscipitur ea certo Ordine*: scilicet ita, ut post Institutionem Mente captorum d. l. 9. substituantur 1) *Liberi Mente captorum*, a. N. 18. c. 3. l. 43. ff. d. vulg. & pup. subst. 2) *Fratres & Sorores Mente capti*. d. l. 9. *Fratribus & Sororibus quoque deficientibus quosvis substituere permissum*. a. d. l. 9.

III. *Substitutio pupillaris continet unum Testamentum*, §. II. §. b. non ratione Objecti s. §. 2. I. h. Hæreditatis & Hæredis instituti, quia est duarum Hæreditatum Patris & Filii, §. II. §. b. sed *respectu Formæ* solennis, l. 20. pr. ff. eod. & *Testatoris*,
P 5 Patris

Patris scilicet. *Itaque* 1) Matri Pupillorum non datur adversus illud Querela inofficiosi Testamenti: l. 8. §. 5. ff. de Vulg. & pupill. Substit. c. 1. de Testam. 6. At *Jure Saxon. El.* hæc Substitutio nec Matris, nec Avia, nec Avi Legitimæ quicquam præjudicat; P. 3. C. El. 8. Dec. El. 47. 2) Si Patris Testamentum non valet, nec Filii subsistit, tanquam paterni Testamenti Accessio.

§. 5. I. h. §. V. J. b.

IV. *In iisdem Tabulis fieri potest hæc Institutio & Substitutio*; quod si vero Pater metuat, ne ex palam facta Substitutione post Obitum ejus Periculo Insidiarum subiaceat Pupillus, Substitutionem hanc inferiore Tabularum Parte scribere & peculiariter obsignare potest, ac in priori Testamenti Parte cavere, ne inferiores Tabulæ Filio adhuc impubere aperiantur. §. III. J. b. j. l. 8. ff. testam. quemadm. aper.

§. 3. I. h.

V. *Substitutio pupillaris fit a Patre Liberis in Potestate ejus constitutis*, etiam exhæredatis, Bona forte adventitia habentibus, nec non Posthumis, §. IV. J. b. l. 46. d. vulg. & pupill. subst. etiam *hodie*; a. l. 27. C. d. test. & ratione Determinationis, 1) *Filiorumfam.* quibus substituitur, aut *singulis Liberis*, aut *illi*, qui eorum novissimus s. ultimus *impubes morietur*, fit, atque postremo Casu sibi invicem ex Lege ab intestato succedunt: §. VI. J. b. Matrem tamen germani, ex N. 118. c. 2. cohæredem habent. *Jure Sax.* Mater a Successione Fratrem germanum excludit. §. 1. l. 1. a. 17. 2) *Substitutorum* vel nominatim s.

§. 4. I. h.

§. 6. I. h.

Specia-

specialiter, vel generaliter suscipitur. §. VII. §. 7. I. h. J. b. j. §. 2. J. d. vulg. subst.

VI. Substitutio pupillaris evanescit Pubertate ejus, cui facta est Substitutio, in Masculo Anno 14. in Fœmina, 12. §. VIII. J. b. l. 7. ff. d. vulg. §. 8. I. h. & pup. subst. j. l. 4. C. qui testam. fac. poss. cum sibi Hæredem scribere Minores queant; nisi Testamento addita fuerit Clausula Codicillaris: tum enim in Vim Fideicommissi sustinetur, & substituto Hæreditas post Pubertatem, detracta Trebellianica, restituitur. a. §. f. J. d. pupill. subst. l. 17. l. 76. ff. ad SCt. Trebell. j. l. 29. §. 1. ff. qui testam. facere poss.

VII. Substitutio militaris s. compendiosa est, qua Miles ex Privilegio militari, etiamsi Testamentum sibi non faciat, l. 2. §. 1. ff. d. vulg. & pup. subst. cuivis Hæredi futuro substituit in Casum, quo ille Hæres defecerit. l. 6. C. d. testam. mil. l. 8. C. d. impub. & al. substit.

VIII. Substitutio fideicommissaria s. obliqua est, qua substituto Hæreditas vel ejus Pars tribuitur mediante Facto ejus, qui eam restituere rogatus est. §. IX. J. b. l. 76. ff. ad SCt. Treb. §. 9. I. h.

TIT. XVII.

Quibus Modis Testamenta Infir- mantur.

TESTAMENTUM jure factum, usque valet, donec rumpatur, irritumve fiat.

Quando testamentum dicatur rumpi. Primum de adoptione.

1. Rumpitur autem testamentum, cum in eodem statu